

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Cooperația – o șansă pentru dezvoltarea durabilă și echitabilă în România

Mai 2012

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Cooperarea – definire

- „O cooperativă este o asociație autonomă de persoane, unite în mod voluntar în scopul satisfacerii nevoilor economice, sociale, culturale și a aspirațiilor comune ale acestora printr-o întreprindere deținută în comun și controlată în mod democratic.” (ICA, 1995)
- Cooperativele sunt privite ca un model dual bazat pe o componentă economică și una socială.

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

CNPS
Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Modele de cooperare

Patru modele de cooperare (Borzaga și Spear, 2004, p. 4; Galera, 2004, p. 18):

- Modelul mutualistic – caracteristic cooperativelor care revendică o promovare strictă a intereselor membrilor afiliați acestora.
- Modelul sociologic – caracteristic cooperativelor mai deschise spre servirea intereselor comunităților în care acestea își desfășoară activitatea.
- Modelul intermediar – care se referă la acele sisteme în cadrul cărora conceptul de mutualitate (ajutor reciproc) a fost promovat nu numai pentru membrii, ci și pentru comunitate.
- Modelul cvasi-public – în cadrul căruia organizațiile cooperatiste sunt percepute ca fiind întreprinderi publice, iar normele lor de conducere sunt dictate de către autoritățile publice.

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Cooperarea – actor al economiei sociale

Tabel 1. Principalele diferențe între cooperative și ceilalți agenți economici

	Cooperative	Companii private
Scop	Producerea pentru nevoile commune ale membrilor	Să facă profit pentru acționari
Dreptul de vot	Bazat pe principiul “un om, un vot”, indiferent de numărul de acționari. Controlul este împărțit în mod egal între membrii	Bazat pe numărul de acționari și de părțile sociale deținute de către aceștia. Acționarul care deține cele mai multe părți sociale are puterea de control a deciziilor.
Recuperarea investiției	Membrii investesc nu pentru recuperarea investiției, ci pentru că sunt beneficiari a produselor sau serviciilor. La plecarea din cooperativă membrii primesc doar cât au investit.	Investiția inițială este plătită în funcție de valoarea ei comercială la momentul retragerii. Investiția inițială este amortizată prin dividendele primite.
Profitul	Distribuit în funcție de activitatea în cooperativă, nu în funcție de capitalul social deținut.	Distribuit prin dividende în funcție de capitalul social deținut.

Sursa: Jarka Chloupková, 2002, *European Cooperative Movement –Background and common denominators*

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Cooperația – actor al economiei sociale

Diminuează disfuncționalitățile pieței prin faptul că
(Novkovic, 2006; Harvey, 2003):

1. sunt prezente în locații care nu sunt profitabile pentru firmele private
2. oferă locuri de muncă pentru persoanele marginalizate
3. cumpără bunuri produse la nivel local
4. vând la prețuri scăzute în cadrul comunităților cu venituri mici

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

CNPS
Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Cooperația – actor al economiei sociale

Principiile ICA:

- Voluntariat și libertate de afiliere
- Control democratic exercitat de membrii
- Participarea economică a membrilor
- Autonomie și independență
- Educație, formare și informare
- Cooperare între cooperative
- Interes față de comunitate

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Cooperația în România

- Are o istorie îndelungată în România, ce începe în anul 1851
- Evoluția cooperației în România urmează trendurile existente la nivel european
- Perioada comunistă marchează schimbări majore în evoluția cooperației
- Cele mai bine dezvoltate sunt cooperativele meșteșugărești și de consum
- Cooperația agricolă aproape a dispărut după 1989
- Cooperația de credit a înregistrat scăderi uriașe în ce privește numărul de unități după 2005

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Cooperarea în cifre

Tip entități	2000	2005	2007	2008	2009
Cooperative meșteșugărești	800	771	799	819	788
Cooperative de consum	874	941	927	922	894

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Salariați în cooperative

Efectivul salariaților la sfârșitul anului pe forme de proprietate

Forma de proprietate		Perioada						
		1992	1995	2000	2005	2007	2008	2009
Total țară	TOTAL	6627350	6047678	4646287	4790431	5162967	5232694	4879480
Proprietate cooperatista	TOTAL	313269	166411	118912	68066	51825	51082	49865
	Procente	4.73	2.75	2.56	1.42	1.00	0.98	1.02

Sursa. Calculații pe baza datelor INS, 2011

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

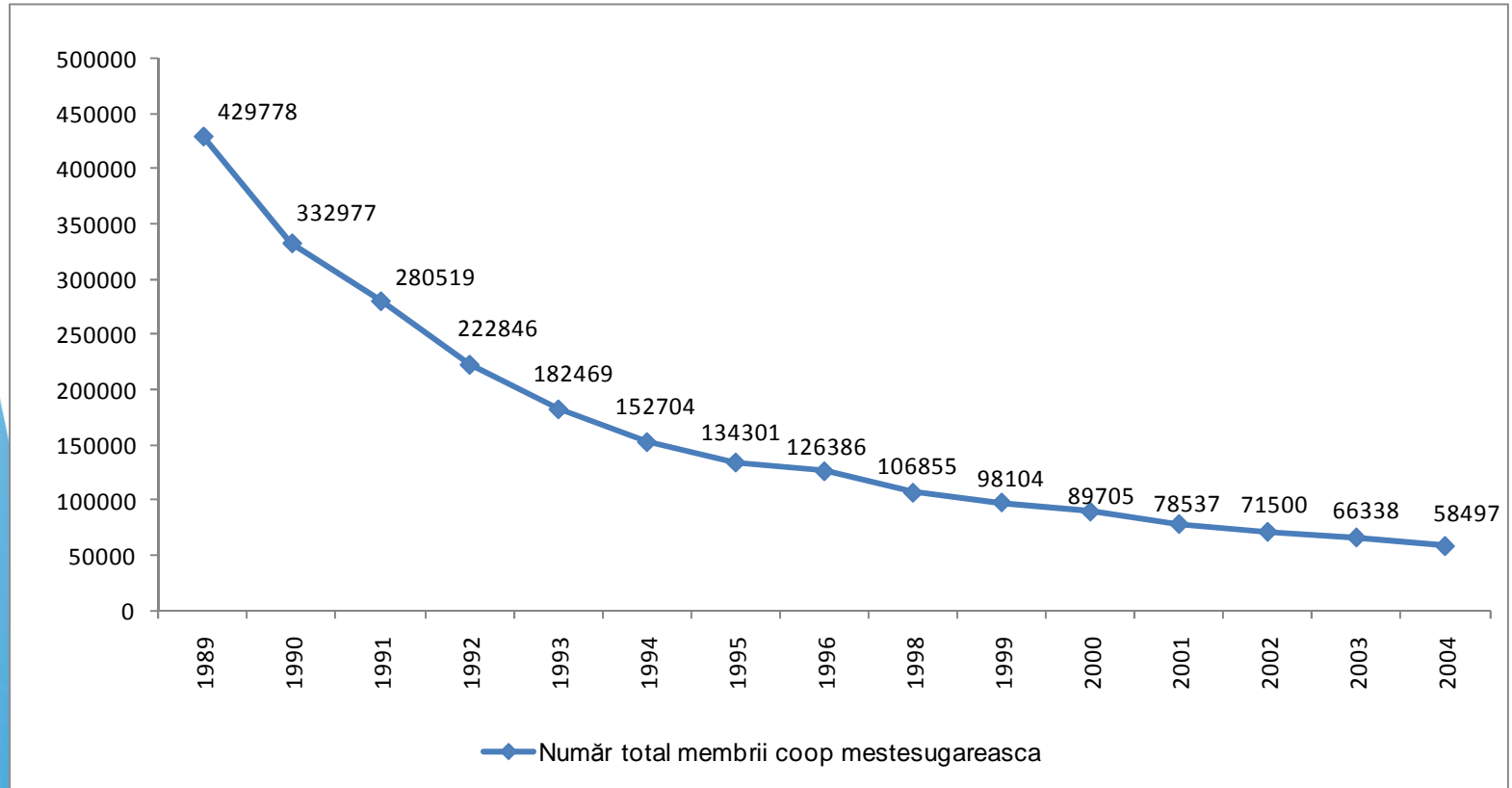
Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Membrii în cooperativele meșteșugărești

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

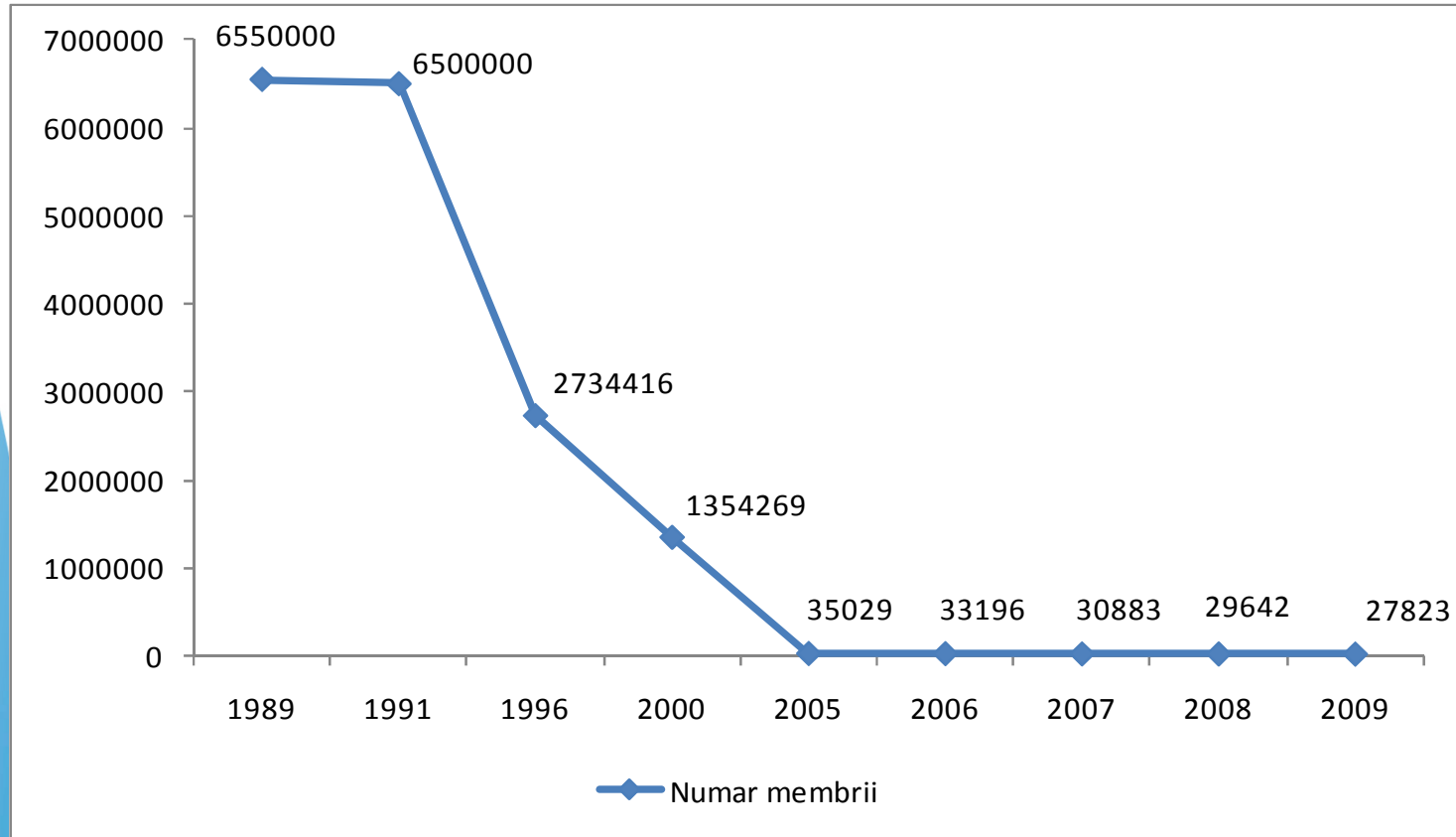
Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Membrii în cooperativele de consum

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Indicatori economici cooperație

Evoluție indicatori economici

Indicatori economici	2000	2005	2007	2008	2009
Cooperația meșteșugărească					
Venituri	398,125,486	762,162,481	829,397,005	862,850,617	760,469,633
Cheltuieli	378,753,812	741,603,468	779,662,964	821,129,996	748,148,223
Profit	3,975,841	1,947,842	7,061,189	5,356,138	7,383,730
Salariați	78,117	47,457	34,087	30,049	25,553
Cooperația de consum					
Venituri	171,412,935	512,836,460	572,372,047	627,411,825	591,473,959
Cheltuieli	169,377,340	504,156,748	562,583,700	617,707,669	584,871,350
Profit	253,427	667,377	579,736	881,253	1,378,362
Salariați	13,402	11,287	9,124	8,547	16,389

Sursa. Calculații pe baza datelor INS, 2011

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Domenii de activitate cooperația de consum

Tabel 1. Clasificarea cooperativelor de consum după domeniul de activitate în perioada 2000 -2009

Cooperative de consum	2000	2005	2007	2008	2009
3,00 C - Industria prelucratoare	3.3%	3.0%	3.1%	3.1%	3.4%
6,00 F - Constructii	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%
7,00 G - Comert ...	92.2%	92.8%	92.4%	92.4%	92.1%
8,00 H - Transport si depozitare	0.2%	0.2%	0.2%	0.2%	0.2%
9,00 I - Hoteluri si restaurante	2.3%	1.9%	2.0%	2.1%	2.1%
10,00 J - Informatii si comunicatii	0.0%	0.1%	0.0%	0.0%	0.0%
12,00 L - Tranzactii imobiliare	1.5%	1.4%	1.4%	1.4%	1.5%
13,00 M - Activitati profesionale, stiintifice	0.1%	0.3%	0.3%	0.3%	0.3%
14,00 N - Activitati de servicii administrative	0.0%	0.0%	0.1%	0.1%	0.1%
19,00 S - Alte activitati de servicii	0.2%	0.2%	0.2%	0.2%	0.2%

Sursa: Calculații pe baza datelor INS, 2011

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Domenii de activitate cooperația meșteșugărească

Tabel 1. Distribuția cooperativelor meșteșugărești după codul CAEN în perioada 2000 -2009

Cooperative mestesugaresti	2000	2005	2007	2008	2009
1,00 A - Agricultura, silvicultura si pescuit	0.1%	0.3%	0.5%	0.4%	0.5%
2,00 B - Industria extractiva	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%
3,00 C - Industria prelucratoare	60.8%	59.9%	55.9%	55.3%	54.7%
6,00 F - Constructii	5.8%	5.2%	5.4%	5.1%	5.1%
7,00 G - Comert ...	9.3%	9.9%	10.8%	10.6%	10.4%
9,00 I - Hoteluri si restaurante	1.0%	1.2%	1.0%	0.9%	0.8%
10,00 J - Informatii si comunicatii	0.3%	0.3%	0.3%	0.2%	0.3%
12,00 L - Tranzactii imobiliare	3.5%	3.6%	5.9%	7.0%	7.9%
13,00 M - Activitati profesionale, stiintifice ...	2.6%	2.6%	3.5%	3.3%	2.9%
14,00 N - Activitati de servicii administrative ...	0.8%	0.8%	0.6%	0.6%	0.5%
17,00 Q - Sanatate ...	0.3%	0.3%	0.3%	0.2%	0.3%
19,00 S - Alte activitati de servicii	15.6%	16.0%	15.8%	16.2%	16.5%

Sursa: Calculații pe baza datelor INS, 2011.

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

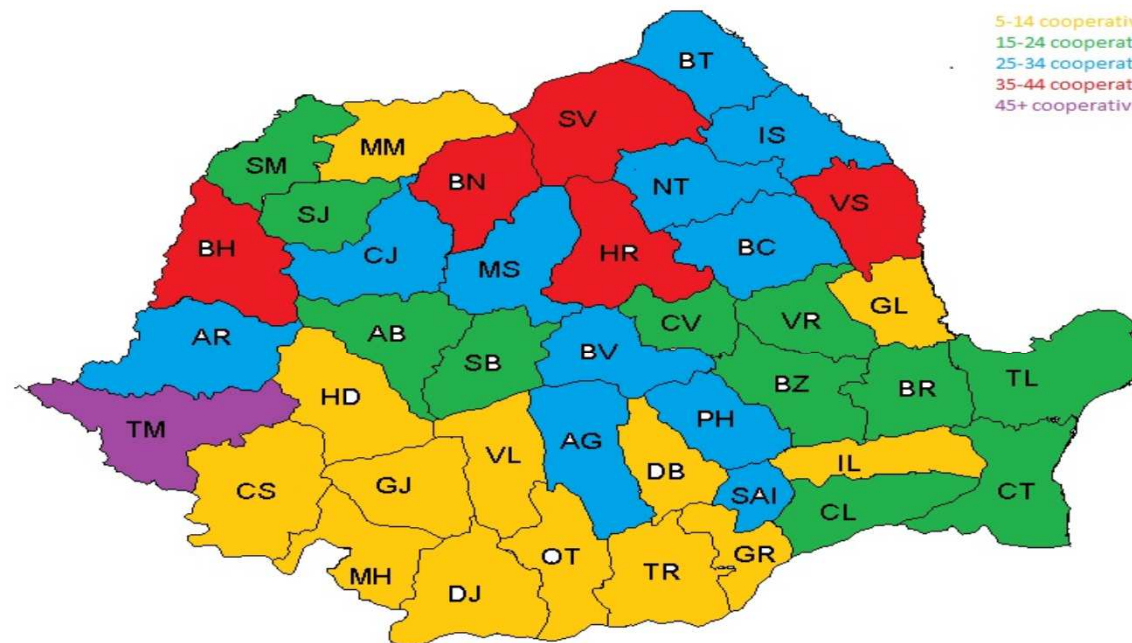
Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Distribuția geografică a cooperativelor de consum

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Cooperativele – întreprinderi sociale

Criteriu	Gradul de îndeplinire
Activitate de producție continuă	Funcționează ca și agenți economici
Autonomie	Independența față de stat
Asumarea de riscuri economice	Sunt actori pe piața capitalistă
Remunerarea forței de muncă	Utilizează forță de muncă plătită
Scop social	Prevăzut în legislație
Inițiativă colectivă a cetățenilor	Da
Guvernare democratică	Principiul ”Un om, un vot”
Implicarea stakeholderilor	Da
Distribuție limitată a profitului	Da

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Vă mulțumim!

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

CNPS
Centrul National de Pregătire în Statistică

Euricse

Institutul de Economie Socială